
Środa Śląska, dnia 31 marca 2025 r.

DO.0312.3.2025

**Szanowny Pan
Andrzej Bielski
Przewodniczący
Rady Miejskiej
w Środzie Śląskiej**

**Sprawozdanie z realizacji zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
za 2024r.**

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 roku, poz.177), który zobowiązuje Burmistrza do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Pieczą zastępczą

W sytuacji, kiedy rodziny przeżywają trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, konieczne jest zapewnienie im pomocy i wsparcia. Jedną z takich form jest pieczę zastępcza organizowana jako pieczę rodzinna lub instytucjonalna. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej mają zapewnioną opiekę i stworzone odpowiednie warunki do harmonijnego rozwoju i nabywania umiejętności radzenia sobie w samodzielnym życiu.

Obowiązująca od dnia 1 stycznia 2011r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2024r. poz 177) reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Środa Śląska na lata 2022 – 2025 został przyjęty Uchwałą Nr LXIII/583/22 Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej z dnia 31 sierpnia 2022r., zgodnie z art. 176 pkt.1 w/w ustawy.

System pieczy zastępczej

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;

- 7) dążeniu do reintegracji rodziny;
2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:
 - 1) pracy z rodziną;
 - 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.
3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Formy pieczy zastępczej

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

- rodzinnej,
- instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:

- spokrewniona,
- niezawodowa,
- zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,

2. rodzinny dom dziecka

Funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej pełnią dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo dziecka. Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą krewni, np. ciocia i wujek, albo osoby niespokrewnione. Rodzinę zastępczą zawodową tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem, a jedna z osób tworzących tę rodzinę otrzymuje wynagrodzenie z tytułu wykonywanej pracy.

Zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego przyjmuje dzieci pod opiekę w sytuacjach nagłych i zajmuje się nimi przez krótki okres czasu tj. do uregulowania przez sąd ich sytuacji prawnej i opiekuńczej. W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, małoletnie matki z dziećmi, a także dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawie nieletnich.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, co do zasady, następuje na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego. Rodzina zastępcza nie posiada pełni praw rodzicielskich, a ograniczenie władzy rodzicielskiej nie pozbawia rodziców biologicznych określonych praw i obowiązków, dotyczących podejmowania decyzji w istotnych dla dziecka sprawach, między innymi:

wyrażania zgody na leczenie lub przeprowadzenie zabiegu, wyboru kierunku edukacji, złożenia wniosku o wydanie paszportu czy dowodu osobistego. Zachowują też prawo do kontaktu z dzieckiem.

Sprawowanie funkcji rodziny zastępczej jest tymczasowe, a pobyt dziecka w rodzinie zastępczej powinien trwać jak najkrócej. Oczywiście najlepszym rozwiązaniem jest powrót dziecka pod opiekę rodziców biologicznych. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, za zgodą rodziny zastępczej może przebywać w dotychczasowej rodzinie, jeżeli kontynuuje naukę, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia.

Dziecko pozbawione w części lub w całości opieki rodzicielskiej może być umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Współfinansowanie przez Gminę pobytu dziecka w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku readaptacyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości :

- 1) **10%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) **30%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) **50%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W pieczy zastępczej (**stan na dzień 31.12.2024r.**) przebywało **58** dzieci w tym **1** dziecko przebywające na starych zasadach tzn. Gmina nie ponosi kosztów pobytu.
W **2024r.** ponoszono częściową odpłatność za **57** dzieci.

Procentowa odpłatność w **2023r.**

50% odpłatności za **34** dzieci

30% odpłatności za **11** dzieci

10% odpłatności za **14** dzieci

Procentowa odpłatność w **2024r.**

50% odpłatności za **38** dzieci

30% odpłatności za **7** dzieci

10% odpłatności za **13** dzieci

Częściowa odpłatność Gminy w latach 2023/2024

Instytucjonalna piecza zastępcza/ ilość dzieci/ kwota w zł		Rodzinna piecza zastępcza/ ilość dzieci/kwota w zł	
2023	2024	2023	2024
9 dzieci 265.355,38 (3 dzieci przeszło z rodziny zastępczej do POW w Środzie Śląskiej 2 dzieci zostało umieszczone w POW w Kamiennej Górze)	14 dzieci 432.438,81 (2 dzieci przeszło z rodziny zastępczej do POW w Środzie Śląskiej, zakończona odpłatność za 2 dzieci, które opuściły strukturę POW w Środzie Śląskiej)	50 dzieci 215.373,53 (zakończono odpłatność za 3 dzieci, które opuściły strukturę rodziny zastępczej--powrót do rodziny biologicznej, 2 dzieci zostało umieszczone w POW w Kamiennej Górze, 1 dziecko przeszło do Rodzinnego Domu)	44 dzieci 257.938,58 (2 dzieci przeszło z rodziny zastępczej do POW w Środzie Śląskiej)

Źródło: GOPS.

Koszty poniesione przez Gminę z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej w latach 2023/2024

wynagrodzenie Rodziny zastępczej/wynagrodzenie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki kwota w zł/ ilość rodzin		koszty lokalowe kwota w zł/ ilość lokali/ ilość rodzin	
2023	2024	2023	2024
74.532,90 4 rodziny	89.544,41 3 rodziny	20.570,66 4 lokale 4 rodziny	19.601,44 2 lokale 3 rodziny

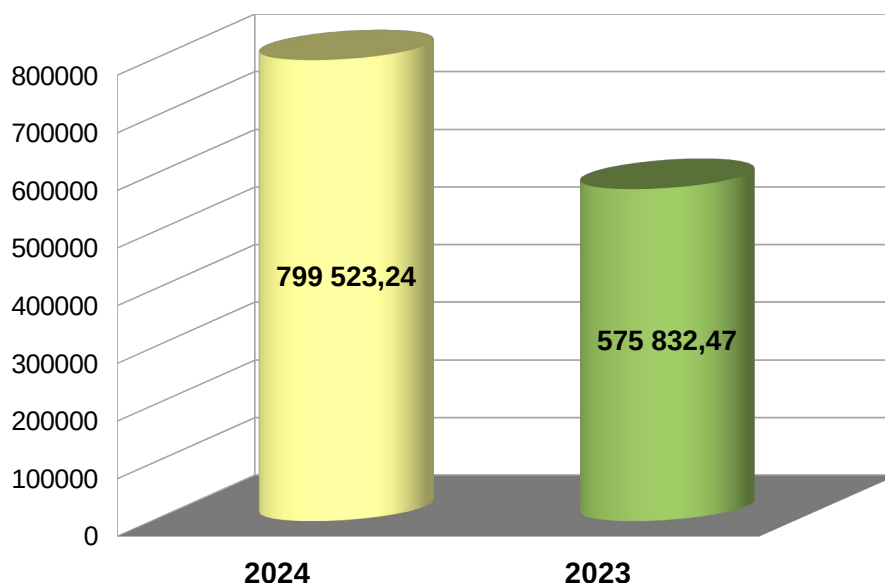
Źródło: GOPS

Koszty poniesione przez Gminę z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej tj. wynagrodzenie rodziny zastępczej, wynagrodzenie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki oraz koszty lokalowe są ponoszone procentowo.

Wydatki poniesione przez Gminę z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej	2023r.	2024r.
Instytucjonalna piecza zastępcza kwota w zł	265.355,38	432.438,81
Rodzinna piecza zastępcza kwota w zł	215.373,53	257.938,58
Wynagrodzenie rodziny zastępczej, wynagrodzenie dla osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki, kwota w zł	74.532,90	89.544,41
Koszty lokalowe, kwota w zł	20.570,66	19.601,44
Razem	575.832,47	799.523,24

Źródło: GOPS

Wydatki gminy poniesione z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej

Źródło: GOPS

III. Asystent rodziny

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie i pomoc asystenta rodziny. Zgodnie z zapisami ustawy zatrudniono asystenta rodziny w wymiarze pełnego etatu. Dominującym problemem występującym w rodzinach są deficyty w umiejętnościach opiekuńczo-wychowawczych, a także nieumiejętne gospodarowanie posiadanym budżetem, zaburzone relacje wewnątrzrodzinne oraz nadużywanie alkoholu.

Praca asystenta rodziny polega przede wszystkim na wspieraniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności udzielaniu rodzinie pomocy w pokonywaniu bieżących problemów, nabyciu i doskonaleniu umiejętności społecznych oraz zwiększaniu kompetencji rodzicielskich. Asystent rodziny pełni funkcję pomocnika, mediatora i doradcy, towarzyszy, wspiera oraz aktywizuje rodzinę. Podejmuje również działania zmierzające do poprawy wzajemnych relacji wewnątrz rodziny, motywuje do dokonywania pozytywnych zmian m.in. w kwestii poczucia własnej sprawczości, modeluje prawidłowe zachowania, wzmacnia pozytywne poczynione już zmiany. Towarzyszy rodzinie w poszukiwaniach rozwiązań w trudnych sytuacjach życiowych z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Asystent przyjmuje rolę „przyjaciela specjalnego” i przewodnika w rozwoju, którego celem jest przywrócenie stabilnej sytuacji rodzinnej. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

W 2023r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej zatrudniony był 1 asystent rodziny.

Asystent rodziny koncentruje się na rodzinie jako systemie, stąd też pod bezpośrednim wpływem pracy asystenta rodziny w 2023r. znalazło się **14 rodzin**, w których przebywało **36 dzieci**.

W 2024r. asystent rodziny pracował z **12 rodzinami**, gdzie przebywało **29 dzieci** w tym 3 rodziny na wniosek Sądu. **W 4 rodzinach** asystentura została zakończona, w tym:

- 2 rodziny - nabyły umiejętności opiekuńczo-wychowawcze, należycie wywiązują się z obowiązków opiekuńczo-wychowawczych,
- 2 rodziny – zaprzestały współpracy z asystentem rodziny

Zadania realizowane przez asystenta rodziny

- diagnozowanie głównego problemu w rodzinie oraz problemów współistniejących,
- treningi budżetowe w rodzinach, w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, nauka systematycznego regulowania bieżących opłat,
- praca nad komunikacją w rodzinie, wsparcie w nabywaniu umiejętności radzenia sobie z problemami,

- praca z rodziną w kierunku utrzymania pracy zarobkowej,
- praca w kierunku większego zaangażowania rodziców w sprawy szkolne dzieci,
- pomoc rodzinie w sprawach urzędowych,
- praca pedagogiczna z dziećmi, nauka systematyczności,
- trening prawidłowego wychowania i opieki, pomoc w sprawowaniu opieki nad dziećmi,
- nauka konstruktywnego spędzania czasu wolnego,
- nauka i trening utrzymania czystości w lokalach mieszkalnych oraz na posesjach budynków,
- trening wykonywania czynności opiekuńczych nad dzieckiem, wskazówki dotyczące higieny, karmienia, kontrola wizyt u lekarzy specjalistów, kontrola realizacji szczepień,
- organizacja w rodzinach indywidualnych pogadań na temat zdrowego trybu życia oraz konsekwencji i skutków związanych z uzależnieniem od alkoholu i środków odurzających
- prowadzenie rozmów motywacyjnych, wspierających, dyscyplinujących
- organizacja w rodzinach pogadań dotyczących stosowania higieny osobistej, kształtowania własnego wizerunku.

Asystent rodziny w celu prawidłowej realizacji zadań współpracował ze specjalistami instytucji :

- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Środzie Śląskiej
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śląskiej
- placówek oświatowych,
- Komendy Powiatowej Policji w Środzie Śląskiej
- przedstawicielami organizacji pozarządowych,
- członkami grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego,
- psychologiem
- pracownikami socjalnymi
- placówek medycznych(np.lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe)
- placówek opiekuńczo-wychowawczych,

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

2023r.	2024
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta 14 w tym dzieci: 36 (zakończono współpracę z 5 rodzinami)	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta 12 w tym dzieci: 29 (zakończono współpracę z 4 rodzinami)

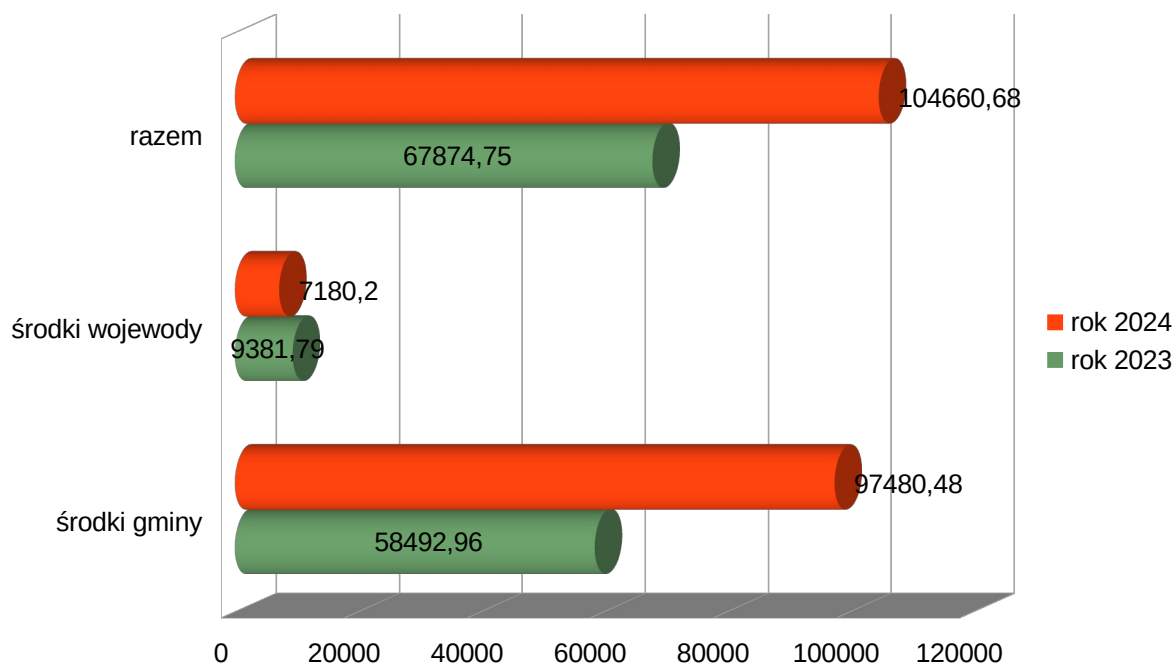
Źródło: GOPS

IV. Dofinansowanie zadań własnych gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej na część wydatków związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2024r. przystąpił do rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027”. W ramach programu dodatek motywacyjny był wypłacany Asystentowi Rodziny za okres od dnia 1 lipca 2024r. do dnia 31 grudnia 2024r. w wysokości 1000 zł. brutto miesięcznie.

wydatki na asystenta rodziny	2023r.	2024r.
środki gminy	58.492,96	97.480,48
środki wojewody	9.381,79	7.180,20
razem	67.874,75	104.660,68

Źródło : GOPS.

V. Wzmocnienie funkcji i roli rodziny poprzez rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

W roku 2024 odbyło się 9 spotkań Treningu Kompetencji Wychowawczych. Zajęcia odbyły się od 25 stycznia do 16 listopada 2024r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Środzie Śląskiej. Uczestnikami warsztatów były m.in. rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny, ogółem 5 osób. W szczególnych sytuacjach możliwe było odbycie treningu w systemie indywidualnych spotkań. Na indywidualne spotkania treningowe uczęszczały 3 osoby.

Warsztaty kompetencji wychowawczych dotyczą najczęściej stosowania właściwych metod wychowawczych, prawidłowej komunikacji w rodzinie, pełnienia ról rodzicielskich, kształtowania wartości rodzinnych, potrzeb wynikających z rozwoju dzieci.

Tematyka warsztatów obejmowała następujące zagadnienia:

- Potrzeby emocjonalne i psychiczne dziecka. Jak wygląda rozwój emocjonalny i psychologiczny dziecka w różnych latach, ćwiczenia, burza mózgów.
- Jakie stosujesz metody wychowawcze – Analiza metod wychowawczych dzieci, autodiagnoza, style wychowawcze, analiza błędów wychowawczych, co wymaga się od opiekuna – rodzica?
- Co to znaczy być dobrym rodzicem: ukierunkowanie myślenia na potrzeby rozwojowe dzieci, możliwości dzieci i zasoby dziecka.
- Emocje dziecka: nauka sposobów eliminowania agresji, niechęci, rywalizacji, manipulacji.
- Dziecięce ataki złości „Mały terrorysta”: Co chce przekazać dziecko poprzez ataki złości, jak poprawnie reagować na ataki złości dziecka, jak wprowadzić sankcje i korekty w wychowaniu dziecka.
- Jak organizować czas wolny dzieciom (znaczenie urozmaicenia aktywności), znaczenie umacniania więzi z dzieckiem.
- Omówienie potencjalnych zagrożeń w wychowaniu dzieci: nikotynizm, branie środków psychoaktywnych, gry hazardowe i uzależnienie od telefonu.
- Ukierunkowanie myślenia na potrzeby i możliwości dzieci – czyli jak wzmocnić w dziecku jego naturalne możliwości i zdolności.
- Jak skutecznie współpracować z instytucjami: szkołą, domem dziecka itp.

Potrzeby związane z realizacją zadań

Konieczne jest dalsze współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych na terenie gminy działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

z poważaniem

Otrzymuje:

1. P. Elżbieta Czarnota
Burmistrz Środy Śląskiej

2.a/a